

เครื่องเคลือบดินเผา เวียงกาหลง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ความเป็นมา

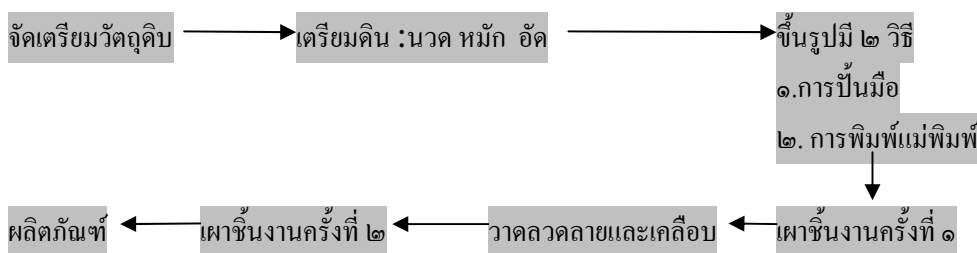
เวียงกาหลง เป็นเครื่องปั้นดินเผาแห่งจังหวัดเชียงรายที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 19 มีความโดดเด่น คือ มีการขึ้นรูปบาง น้ำหนักเบาแตกรานทั้งใบ ใช้สีจากแร่ธรรมชาติ ลายเส้นคมชัด และลวดลายซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับตำนานเก่าแก่ บริเวณเวียงกาหลงเป็นแหล่งค้นพบเตาโบราณจำนวนมาก และมีทรัพยากรดินซึ่งมีคุณภาพสูง เนื้อดินมีสีขาว สีเหลืองนวลและมีสีเทาเนื้อละเอียด มีเม็ดทรายเล็กๆ ปะปนเล็กน้อย สามารถขึ้นรูปภาชนะได้บางกว่าเครื่องปั้นดินเผาที่ผลิตจากแหล่งอื่นๆ ในประเทศไทยส่วนการเคลือบนั้นนิยมเคลือบถึงบริเวณเชิงภาชนะ น้ำเคลือบใสมีทั้งสีฟ้าอ่อน สีเขียวอ่อน และสีเหลืองอ่อน

"สล่าทัน ธิจิตตั้ง" เป็นลูกหลานชาวนาที่ถือกำเนิดในชุมชนเวียงกาหลง ได้สังเกตเห็นคุณค่าและมีความรู้สึกสูญเสียทรัพย์สินอันมีค่าที่มีอยู่ในเวียงกาหลง เมื่อชาวบ้านไปช่วยกันขุดเศษซากเตาโบราณ และเครื่องเคลือบดินเผาไปขาย สล่าทันจึงได้ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ความเป็นมา และร่องรอยอารยธรรมอันเก่าแก่ของชุมชนเวียงกาหลง และเครื่องเคลือบดินเผาเวียงกาหลง ทำให้สล่าทันได้เรียนรู้กรรมวิธีการผลิต การเผา วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ดินที่อยู่ในพื้นที่เวียงกาหลงซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษในเรื่องความเบาของเนื้อดินและบางหลังจากการเผา รวมถึงลวดลายที่วิจิตรงดงามอันเป็นเอกลักษณ์ของเวียงกาหลง จึงได้ทำการทดลองผลิตเครื่องเคลือบดินเผาโดยใช้วัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่ สามารถผลิตเครื่องเคลือบที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับเครื่องเคลือบดั้งเดิม

กระบวนการผลิต

ผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบเวียงกาหลง เป็นผลิตภัณฑ์หลายแบบเครื่องเคลือบดินเผาโบราณ ที่ขุดพบมีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ทั้งลายเถา ลายสัตว์ ลายทิวทัศน์ลักษณะพิเศษของเครื่องเคลือบมีความบางเบาเนื่องจากเนื้อดินที่ใช้เป็นสีดำ ที่ทนความร้อนสูงกว่าดินชนิดอื่นๆ สามารถเผาในความร้อนสูงโดยไม่เสียรูปทรง ทั้งเนื้อดินและสีเถาไม้ที่นำมาทำเป็นน้ำเคลือบความยากของผลิตภัณฑ์จะอยู่ที่ความชำนาญและประสบการณ์ของช่างลวดลาย

แผนผังกระบวนการผลิตเครื่องเคลือบดินเผาเวียงกาหลง

ผู้จัดทำองค์ความรู้ นายศักดิ์สิทธิ์ เทียนทอง นักวิชาการวัฒนธรรมประจำอำเภอเวียงป่าเป้า
ที่มา...องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น นายทัน ธิจิตตั้ง ประธานกลุ่มเครื่องเคลือบดินเผาเวียงกาหลง